

เทศน์เช้า วันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๕๔

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมนะ แต่ถ้าคนไม่เคยเข้าวัดฟังธรรมมันก็เป็นเรื่องที่ว่าแปลกหู แต่ถ้าคนเข้าวัดประจำฟังทุกวัน เห็นใหม่ แต่ฟังทุกวันแล้วต้องให้เราเป็นคนใหม่ ก็มัน สะเทือนใจตลอด ถ้ามันสะเทือนใจตลอด เวลาเราฟังธรรมมันสะเทือนใจของเรานี้ชนลูก ขนพองเลย คำว่าชนลูกขนพองนั่นละก็มันได้ผล ได้ผลเพราะมันสะเทือนหัวใจ

กิเลสมันอยู่ที่หัวใจของเรานะ ถ้าหัวใจของเราไม่สะเทือน คุณิการฟังเพลง การฟัง ฟ้อน กับการฟังเทศน์แตกต่างกันอย่างไร การฟังเพลง การฟังฟ้อน เห็นใหม่ มันรื่นเรียง ไปกับเขา แต่ถ้าการฟังเพลง เพลงนั้นเป็นเพลงชีวิต มันสะเทือนใจน้ำตาไหลนะ การฟัง เพลงแล้วน้ำตาไหลมันสะเทือนใจใจ สะเทือนใจก็น้ำตาไหล แต่ถ้าเราฟังธรรมละ ถ้ามัน สะเทือนใจ ธรรมมันมีสัจจะ

สิ่งที่เราฟังเพลง ฟังฟ้อน เวลามันพูดถึงการดำรงชีวิต ถ้ามันสะเทือนใจมันก็ สะเทือนใจ สะเทือนใจมันก็สะเทือนใจแบบโลกๆ ใจ คุณิเราคูหนั่งคุณิครมันสะเทือนใจ ใหม่ บางคน หนั่ง ละครบางเรื่องนะมันเหมือนชีวิตเราเลย มันลำบากลำบากเหมือนเรานี้ แหละ แล้วพอเราไปดูเรื่องนั้นปั๊บมันก็สะเทือนใจเรา สะเทือนใจเราแล้วมันมีทางออก ใหม่ละ

เราสะเทือนใจมันก็สะเทือนใจแบบโลกๆ เห็นใหม่ แต่ถ้าสะเทือนใจทางธรรม นี้ ธรรมมันเป็นอริยสัจ มันมีความจริงของมัน ความจริงของมันว่าชีวิตนี้เกิดมาจากไหน ชีวิตนี้เกิดมาจากพ่อจากแม่แน่นอน แต่ชีวิตนี้มันเกิดจากกรรม ชีวิตนี้เกิดจากกรรม เพราะชีวิตนี้มีต้นทุน มีต้นทุนเพราะมันมีตัวจิต

ตัวจิตคือตัวเรานี้แหละ ตัวจิตปฏิสนธิจิตมันมีกรรมดีกรรมชั่ว กรรมดีกรรมชั่ว นั้นผลักดันให้จิตนั้นมาเกิดเป็นมนุษย์ในปัจจุบันนี้ ถ้าเกิดเป็นมนุษย์เป็นปัจจุบันนี้ เรา เกิดมาในพุทธศาสนาแล้วเรามีครูบาอาจารย์ ครูบาอาจารย์ของเราทำให้เป็นแบบอย่างนะ

เห็นไหม ถ้ามันเป็นแบบอย่างนี้มันมีความละเอียด มีหิริ มีโอตตปปะ ถ้ามีความละเอียดอ่อน
เบา ทำสิ่งใดมันต้องทำคุณงามความดีไง มันมีความละเอียด

ถ้ามันไม่มีความละเอียด มันทำอะไรก็ได้ ธรรมะมันอยู่ข้างนอก แต่กิเลสมันอยู่
ข้างในใจ ธรรมะมันอยู่ข้างนอก เห็นไหม คุณพิงกรรม ธรรมก็เป็นกติกาย่างนั้นแหละ
แต่ข้างในเราคือหัวใจของเรามันคั่นร่นของมันไง มันทำแต่ความพอใจของมัน ทำแต่
ความพอใจเพราะมันไม่มีความละเอียด ถ้ามีความละเอียดนะมันทำไม่ลงใจ มันทำไม่ได้
สิ่งนั้นมันเป็นสิ่งที่ไม่ควรทำ แต่คนที่กระทำนี้เพราะเขาขาดสติหนึ่ง ขาดเพราะความ
จำเป็นบีบบังคับหนึ่ง

เวลาความจำเป็นบีบบังคับ อันนั้นก็อันหนึ่ง เห็นไหม คุณเวลาในพระไตรปิฎก
ลูกศิษย์พระสารีบุตรนะ เวลาอยู่กับพระสารีบุตรนี้ได้ฉันทสมาบัติแล้วสึกไป พอสึกไปก็
เป็นโจรไปปล้นแล้วเขาจับได้ไง พอจับได้แล้วเขาจะประหาร พอจะประหาร.. พระสารี
บุตรนะ อยู่ในพระไตรปิฎก พระสารีบุตรไม่ได้ไปทำอะไร พระสารีบุตรไปเทศน์ไง ไป
เทศน์บอกว่า “ทำไม เราเคยทำอะไรไว้” ไปเตือนสติ เห็นไหม พอได้สติแล้วเข้าสมาบัติ

การเข้าสมาบัตินี้ คนเราจะโดนประหารมันไม่คิดเรื่องสมาบัติ ไม่คิดเรื่องธรรมะ
หรือ คนเรามันทำความชั่วมา มันทำความรุนแรงมา มันปล้น มันฆ่ามา มันทำมา ถึง
เวลาแล้วโทษประหารเขาก็ใส่ตรวนไว้ไง เขาใส่ตรวนไว้ พระสารีบุตรไปเทศน์นะ ไป
เทศน์ให้เขาได้สติ พอเขาได้สติขึ้นมาเขาก็เข้าสมาบัติ พอเข้าสมาบัติแล้วเขาหลุดจาก
ตรวนนั้นแล้วเขาเหาะไปได้เลย เขาเอาชีวิตออกไปได้

ถ้าคิดอย่างนี้ก็บอกว่าพระสารีบุตรไปช่วยนักโทษประหารใช่ไหม นักโทษ
ประหารส่วนนักโทษประหาร แต่เวลาพระสารีบุตรไปเทศน์ธรรมะ พอเทศน์ธรรมะ เขา
ได้ฟังธรรมะแล้วเขามีสติ เขาเคยทำฉันทสมาบัติได้

คำว่าฉันทสมาบัตินี้มันฉันทโลกีย์ เห็นไหม พอฉันทโลกีย์ขึ้นมา เวลาเขาสึก
ออกไป เขาก็มีความจำเป็น เขาไปอยู่ในสภาพใด เขาก็ทำปล้นฆ่าของเขาไปประสาเขา
แล้วเขาก็โดนจับ พอโดนจับขึ้นมา จิตใจของคนมันหนักหน่วง จิตใจของคนมันคิดแต่
เรื่องชีวิตของเขาที่จะโดนชำระโทษ มันคิดสิ่งใดไม่เป็นหรือ มันคิดเชื่อสิ่งที่เคยทำมัน
คิดไม่ออก เพราะมันละเอียดลึกซึ้งเกินไป พอพระสารีบุตรไปเทศน์ ไปเตือนสติ เห็น

ใหม่ พอเดือนสติได้เขาต้องเข้าของเขาได้ พอเข้าของเขาได้ เขาก็มีฤทธิ์มีเดชจะเหาะลอยออกไปจากสิ่งจ้องจำนั้นได้ นี่มันเป็นคุณสมบัติของเขา เป็นการกระทำของเขา

คนเรานี้ คุณงามความดี ใจของปรารถนาดีทั้งนั้นแหละ แต่เวลามันถึงคราวจำเป็น ถึงต่างๆ มันบีบบังคับเรามา ถ้าบังคับเรามา เวลาทำแล้วกรรมให้ผลใหม่ ให้ผลเด็ดขาด ถ้าไม่ให้ผลทำไมเขาโดนจับ ถ้าไม่ให้ผลทำไมเขาถึงโดนประหาร นี่สิ่งนี้คือให้ผลของเขา เห็นไหม แต่เขาเคยบวช เคยทำคุณงามความดีของเขา มา คุณงามความดีนั้น ถ้าเขาเข้าของเขาได้ เขาก็เหาะลอยของเขาไป เขาก็เอาชีวิตของเขารอดไป ถ้ารอดไปนี่เขาจะอย่างไรอีกต่อไปละ นั่นเป็นเรื่องของเขา

นี่พูดถึงการกระทำ ว่าจิตที่มันเกิดมันมีจิตของเรา เห็นใหม่ มีเวรมิกรรมของเรา เราทำคุณงามความดีของเรา มา เราถึงมาเกิดเป็นมนุษย์ ฉะนั้นความเป็นมนุษย์มีค่า มีค่าเพราะว่าเรามีอิสรภาพ เราทำสิ่งใดก็ได้ เราทำความดีก็ได้ เราทำความชั่วก็ได้ เราทำสิ่งใดก็ได้ แต่ถ้าเรามีสติเราจะไม่ทำ เห็นใหม่ พอไม่ทำนี่มันลงใจในพุทธศาสนา

ที่นี้พุทธศาสนามันเป็นนามธรรม ศาสนธรรมคำสั่งสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราว่าวัดก็คือสิ่งปลูกสร้าง วัดก็คือวัดต่างๆ ที่เรามองเห็นได้ เราจับต้องได้ แต่เราไม่คิดหรือว่าศาสนธรรมคำสั่งสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นนามธรรม ถ้าเป็นนามธรรม เห็นใหม่ ถ้าจิตใจเราศึกษาขึ้นมาแล้วมีการยอมรับ

การยอมรับนะยังไม่เป็นความจริง การยอมรับคือจิตใจมันลงขึ้นมา มันมีความละเอียด มันมีความเกรงกลัว คุณสติเวลาถือศีล เห็นใหม่ ทุกคนว่ากลัวผิดไปหมดเลย ขยับซ้ายก็ผิด ขยับขวาก็ผิด นี่เวลากิเลสมันอยู่กับเรา หนุนก็ผิด นี่ก็ผิดไปหมดเลย แต่ถ้าเรามีสติของเราเนะ เรายังรักษาของเรา พอมีสติขึ้นมา ความที่ว่ามันจะผิดมันจะถูกมันไม่คิดใจ พอไม่คิดแล้วมันก็ไม่เกรงใจ

พอไม่เกรงมันผิดถูกได้ใหม่ มันก็ยังผิดถูกได้อยู่ ขณะไม่เกรงนะเราทำตามสังฆธรรม เราทำตามธรรมชาติของเรา นี่มันมีความพลังเหลือได้ คนเราเวลาขาดสติมันพลังเหลือได้ ถ้าพลังเหลือได้เราก็ตั้งต้นใหม่ๆ ตั้งต้นใหม่แล้วเราพยายามสร้างของเรา.. ถ้ามันมีสติ มีปัญญาขึ้นมาเนะ พอเรามีความซาบซึ้งกับธรรมขึ้นมาแล้วจะอุทานทั้งนั้น

แหละ ถ้าใครทำของมันขึ้นมาแล้วมันจะอุทาน แต่อูทานนี้อุทานในทางที่ถูกต้อง อุทานแล้วมันยังหลงไหลได้ก็อีกเรื่องหนึ่ง ถ้าอุทานแล้วนะเราพยายามทำให้มันลึกซึ้งเข้าไป

ถ้าลึกซึ้งเข้าไป เห็นไหม พอมันลงใจกับศาสนา ลงใจกับศาสนธรรมคำสั่งสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มันมีจะหิริ มีโอตตปปะ แต่ถ้าไม่ลงใจนะมันกระด้าง พอมันกระด้างขึ้นมามันก็คิดว่าธรรมะอยู่ข้างนอก กิเลสมันอยู่ข้างใน ธรรมะเป็นหน้าฉาก เอาธรรมะเป็นหน้าฉากมาแอบอ้างกันไป แล้วพอทำอะไรก็ตามตามความพอใจของตัวเอง

เวลาครูบาอาจารย์ของเราท่านพูด เห็นไหม ประชาชนเขาเห็นพระเขาก็เกรงใจ เขาก็ไม่กล้าดี ไม่กล้าว่า แล้วเราก็บอกว่าพูดถึงพระแล้วมันก็จะไปบาปเป็นกรรม แต่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าฝากศาสนาไว้กับบริษัท ๔ เห็นไหม ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา

เราเป็นอุบาสก อุบาสิกา เราก็สามารถพูดได้ แต่ในปัจจุบันนี้เทคโนโลยีมันมีต่างๆ มันมี เวลาพูดออกไป ถ้าไม่มีเหตุไม่มีผล ไม่มีหลักฐานนะ เราเองเท่ากับไปกล่าวตู่เขา เหมือนกับเราก็ไปเจาะจงทำผิดเขา มันก็ไม่ควรใช้ไหม ฉะนั้นเราก็ต้องดูของเรา เราต้องมีเหตุผลของเรา เราดูของเราว่ามันถูกผิดแค่ไหน ถ้ามันถูกผิดแค่ไหนนะ ฉะนั้นในบุคคลากร ในภิกษุของเรามันก็อยู่ที่ว่าเราจะเลือกเอาไป เราต้องเลือกของเราเอง

“วิวใครเข้าคอกเขา” คนได้สร้างบุญสร้างกรรมต่อกันมา มันจะเชื่อฟังกัน เราก็เห็นว่ามันผิดมันถูกขนาดนั้นทำไมเขาเชื่อกันได้ ทำไมเขาไปกันได้ มันก็น่าสังเวชนะ แต่เวลาเราบอกว่าเราไปในทางที่ถูกต้อง ในทางที่ตรง ทางที่ถูกต้องตรงแล้วมันมีผลแค่ไหนล่ะ? ความถูกต้องตรงมันมีผลแค่ไหน? มันมีผลแค่ไหนถ้าเราทำได้จริง!

ถ้าเราทำได้จริง เห็นไหม จิตใจมันมีหลักมีเกณฑ์ขึ้นมา เวลาตั้งธรรมเหมือนไม้หลัก ๔ สอกลงไปในดิน นี่ ๔ สอกลงจากดินมา มันจะโดนลม โดนแดดกระทบขนาดไหนนะมันก็ไม่สะเทือน คำว่าไม่สะเทือนเพราะมันมีหลักจริงใจ

ถ้ามีหลักจริง เห็นไหม สิ่งในโลกธรรม ๘ ตินนินทา คำว่าตินนินทา การสรรเสริญนี่มันจริงหรือเปล่า ถ้าเราเป็นคนไม่ดี สรรเสริญใครก็สรรเสริญได้ จ้างให้ใคร

มาสรรเสริญก็ได้ พอสรรเสริญขึ้นมาแล้วมันจริงหรือเปล่านั้น อย่าว่าแต่ดิฉันเลย เขาชมเรานี้จริงหรือเปล่า นี่คนดีเป็นคนดี คนนั้นเป็นคนดี มันดีของใคร มันดีของโลกนี้ มันไม่ดีตามความเป็นจริงไป

เวลาดีของเรา เรานั่งสมาธิ ภาวนา เราว่าเราดีของเรา เขาบอกคนนี่ไม่เอาไหนนะ คนนี่ไม่มีความรับผิดชอบสังคม ไม่รับผิดชอบใครเลย เอาตัวรอดคนเดียว.. ขอให้มันรอดได้จริงเถอะ ถ้ามันรอดได้จริง นี่ถ้าความดีของเรามันมีจริงนะ เรามีหลักมีจุดยืนของเรา ถ้ามีจุดยืนของเรา เราจะเอาตัวรอดได้แน่ เราจะทำของเราได้.. ถ้ามันมีความจริงให้เขาว่ามา เพราะคำพูดนั้นมันเป็นคำพูด มันจริงหรือไม่จริง คนพูดมันรู้หรือเปล่า แต่ถ้าเรารู้ของเรา ถ้ามันไม่เป็นความจริงของเรานะ เขาจะพูดอย่างไรมาเราก็หัวเราะ

การหัวเราะนั้นมันแสดงออกถึงความไม่จริง ถ้าไม่จริงแล้วเราทำทำไม ถ้าไม่จริงแล้วทำไมล่ะ แต่มันก็ยังอยากทำ เห็นไหม แล้วความจริงทำไมไม่ทำ แล้วพอความจริงทำขึ้นมา เรบอกเราทำความจริงขึ้นมา เรามาทำความดีแล้วมันได้อะไรขึ้นมา.. มันได้ความสัมผัสของใจ ใจสัมผัสสิ่งใด ใจทำสิ่งใด เห็นไหม ดูภาพประทับใจสิ ภาพประทับใจของคน ถ้ามีสิ่งใดประทับใจ มันจะฝังของมันไป

นี่ก็เหมือนกัน ภาพประทับใจของเรา ถ้าเราเชื่อมั่นของเรา เราทำความจริงของเรา เห็นไหม มันได้ภาพความประทับใจของมันไป คุณเวลาพระสารีบุตรไปเอาลูกศิษย์ของพระสารีบุตร ความประทับใจของเขา เขาได้มานสมาบัติมาตั้งแต่สมัยเขาบวชอยู่ เวลาเขาสึกไปแล้ว เขาไปทำความเลวร้ายของเขาจนเขาเป็นนักโทษประหารนะ นี่พระสารีบุตรไปเทศน์ว่าการให้เขาได้สติอย่างนั้นขึ้นมา แล้วให้เขากำหนดสิ่งนั้นมา พอกำหนดสิ่งนั้นมา พออุทิศมันมี เพราะมานสมาบัติเข้าอุทิศเดชนี่ หลุดออกจากโซ่ตรวนทั้งหมดแล้วเหาะลอยออกไป

นี่ก็เหมือนกัน ความประทับใจของเรามันจะเป็นเข็มทิศดำรงชีวิตของเรา ให้เราทำคุณงามความดีของเรา แล้วทำคุณงามความดีของเราให้ใหม่ เราตั้งสติของเรา ทำคุณงามความดีของเรา สัจธรรมของเรา เราทำของเราเพื่อประโยชน์กับเรา เห็นไหม ถ้าประโยชน์กับเรา มันเป็นความจริง ความจริงใช้เมื่อไหร่ก็ได้

ดูเวลาเขาสึกออกไป เขาไปปล้นฆ่า เขาไปทำต่างๆ เวลาเขากลับมาทำคุณงามความดีของเขาอีก ความดีในใจของเขานั้นแหละ แต่นี่มันไม่ใช่ร้อยสัจ มันเป็นฉานสมบัติ สิ่งที่เป็นฉานสมบัติมันเป็นฤทธิ์ของใจเท่านั้นเอง ถ้ามันแก้ไขในหัวใจขึ้นมา มันดัดแปลงในหัวใจเข้ามา ตั้งแต่เป็นขึ้นเป็นตอนเข้ามา มันชำระล้างสักกายทิฏฐิ วิจิกิจฉา ความลังเลสงสัยในใจเป็นชั้นเป็นตอนเข้าไป เห็นไหม นี่สังขธรรมเป็นแบบนี้!

ถ้าสังขธรรมเป็นอย่างนี้ มันไม่ใช่ธรรมะอยู่ข้างนอก กิเลสอยู่ข้างใน แล้วก็ทำตามใจตัว ถ้าธรรมะอยู่ มันละเอียดเข้ามาถึงข้างในใจของเรา ใจเราเป็นธรรมๆ เห็นไหม ใจเราเป็นธรรมด้วย ไม่ใช่ว่าธรรมอยู่ข้างนอกแล้วกิเลสอยู่ข้างใน แต่ถ้าข้างนอกก็ธรรมข้างในก็ธรรม ที่ไหนก็ธรรม! ถ้ามันเป็นธรรมทั้งหมดมันมีหลักมีเกณฑ์

นี่ที่เรามาหมั่นเพียรกันอยู่นี้ เขาบอกว่าทำไมเราไม่ใช่ชีวิตตามปกติธรรมดาของเรา ทำไมเราต้องมาทุกข์มายาก มาทุกข์มายากก็เพราะว่าชีวิตมีค่า การดำรงหน้าที่การงานของเรา เราก็ดำรงเพื่อเลี้ยงธาคูขันธุ์ ร่างกายนี้ ถ้าธาคูขันธุ์ ร่างกายนี้มันมีปัจจัยเครื่องอาศัย นี่เวลาพระบวชมาต้องปัจจัย ๔ ปัจจัย ๔ ไร่ ถ้าปัจจัย ๔ เราสมบูรณ์แล้ว สิ่งอื่นมาถ้าเรามีปัญญาเราใช้ประโยชน์ขึ้นมา สิ่งนั้นจะเป็นประโยชน์กับเรา นั่นประโยชน์จากการเสียสละทาน เห็นไหม ทาน ศีล ภavana

ประโยชน์กับการเสียสละอย่างหนึ่ง ประโยชน์จากการกระทำอย่างหนึ่ง ประโยชน์ในการปฏิบัติอย่างหนึ่ง แล้วถ้าประโยชน์มันเกิดศีล สมาธิ ปัญญาในหัวใจเราขึ้นมา ใครรู้ใครเห็นศีล สมาธิ ปัญญาที่มันเกิดเป็นมรรคญาณในหัวใจของเราแล้ว จะเข้าใจตามความเป็นจริงว่าสิ่งที่เราทำๆ มาเห็นไหม

“มรรคหยาบหม่อมรรคละเอียด”

สิ่งที่ทำเป็นมรรคหยาบๆ ดำรงชีวิตก็เป็นเรื่องหยาบ ทำคุณก็เรื่องหยาบ เรื่องทาน การเสียสละทาน การมีศีล การภavana มันจะละเอียดเข้าไป ละเอียดเข้าไป ถ้าเราไปถึงมรรคญาณที่เราเห็นตามความเป็นจริงมันจะยิ่งมาก แล้วมันจะรู้ได้ว่าสิ่งใดถูก สิ่งใดผิดไป

สิ่งที่ว่าถูกที่ว่าผิด มันไม่ผิดหรอก มันเป็นการเริ่มต้นจากพื้นฐาน การเริ่มต้นจากการกระทำของเราขึ้นมา ทีนี้เพียงแต่มันผิดตรงไหน ผิดที่ไปยึดไง ผิดที่ไปยึดว่าอันนี้ใช่อันนี้ใช่ นี่มันต้องวางๆ วางมา มันก็จะละเอียดๆ เข้ามา จนถึงความจริงขึ้นมา อ้อ! พออ้อแล้วก็จบเลย เห็นไหม

ถ้าเราทำได้แบบนี้ เรามองโลก มองสิ่งต่างๆ แล้วเตือนตัวเอง ดูหนังดูละครแล้วย้อนดูตัว นี่คือการกระทำของโลก ดูตามที่เขาใช้ชีวิตกันแบบว่าสุรุษสุร่าย ใช้ชีวิตของเขาแบบเสียเปล่า แล้วเราใช้ชีวิตของเรา นี่เราก็ออยู่กับโลกเขา แล้วเราใช้ชีวิตของเราเพื่อประโยชน์กับเราด้วย

ในปัจจุบันนี้เราก็ออยู่ในสังคมได้ ถ้าหัวใจเรามีหลักมีเกณฑ์ขึ้นมาะ มีหลักมีเกณฑ์จริงๆ แล้วมีหลักมีเกณฑ์ ถ้ายังไม่สิ้นสุดแห่งทุกข์มันจะพาเกิดพาดาย ถึงจะเกิดตายขึ้นมาก็อย่างที่เรากิดมาแล้วไม่ให้มันทุกข์ยากจนเกินไปนัก ถ้าเกิดมาแล้วมันก็มีพอสมควรกับการกระทำของเรา อันนี้มันจะเป็นผู้ที่เกิดมาแล้วไม่เสียชาติเกิด มีสติ มีปัญญาเพื่อชีวิตของเรา เอวัง